

A Narrative Study of a Successful Female Police Officer in the System of the Islamic Republic of Iran Regarding the General Skills Curriculum Implemented in Imam Hassan Mojtaba University

Received: 09, February, 2024

Accepted: 04, August, 2024

Article type: Research Article

PP: 125-156

DOI:

[10.22034/entezam.2024.1275629.2567](https://doi.org/10.22034/entezam.2024.1275629.2567)

Ruhallah Salar

Faculty Member, Department of Educational Sciences, Faculty of Organizational Resources Sciences and Techniques, Police and Officer Training University, Tehran, Iran. Email:

r.salar93@gmail.com

Ali Zarei

PhD in Educational Sciences, Curriculum Planning, Faculty of Psychology and Educational sciences, University of Tehran. Email:

azarei@ut.ac.ir

Nahid Hosseini

Faculty Member, Department of Sociology, Faculty Women's Police, Police and Officer Training University, Tehran, Iran. Email:

n.hosseini1001@yahoo.com

Abstract

Background and objectives: Narrative research of women police is a missing link that is strongly felt in police studies and police command in Iran. Therefore, the purpose of the current research is to study the narrative of a successful female police officer in the Islamic Republic of Iran.

Method: The research method was an interpretive paradigm, a qualitative approach, and a narrative research method. The field of research was the professors of Police Women's Higher Education Complex (Kowsar) of Imam Hassan Mojtabi University of Police and Officer Training and the participants were selected based on a purposeful criterion-based sampling. A semi-structured interview was used to collect data, and it ended when the principle of theoretical data saturation was reached. Atlas TI software was used to analyze the research data. In order to investigate the method of validating the findings, which is equivalent to validity and reliability in quantitative research, in the present study, three criteria were obtained: review by observers, use of additional comments from colleagues, and continuous interview and continuous communication with the participant over time.

Findings: The findings of the research showed that the sessions of skill courses, handcuffing from behind, the upward course of skills in the university, ensuring order and security of the people, the first clay, policing skills, crowding skills, helping to increase group discipline, protective cultural work in crowding, resorting to the commanders in the line, the skill of body, car, and places search and arresting and escorting the accused, the way to escort insane people and children and the speed, caution and surprise in arresting the accused were among the service experiences of successful female police officers.

Results: Considering the extensive police missions, the police command of the Islamic Republic of Iran should consider the importance of scientific authority in universities. Researchers should move towards the narratives of police officers in the studies on educational sciences and policing sciences.

Keywords: Female police, Successful police, Service experience, System, Narrative research.

Citation(APA): Salar, Ruhallah, Zarei, Ali, & Hosseini, Nahid (2024). A Narrative Study of a Successful Female Police Officer in the System of the Islamic Republic of Iran Regarding the General Skills Curriculum Implemented in Imam Hassan Mojtaba University, *Journal of Social Order*, 16(1), 125-156.

Doi: [10.22034/entezam.2024.1275629.2567](https://doi.org/10.22034/entezam.2024.1275629.2567)

روایت پژوهی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران پیرامون برنامه درسی اجرا شده مهارت‌های عمومی در دانشگاه امام حسن مجتبی (ع)

چکیده

زمینه و هدف: روایت پژوهی پلیس زنان، حلقه مفقوده‌ای است که به شدت در مطالعات پلیسی و فرماندهی انتظامی کشور ایران احساس می‌شود. بنابراین هدف پژوهش حاضر روایت پژوهی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران است.

روش: روش پژوهش از نوع پارادایم تفسیرگرایانه، رویکرد کیفی و روش روایت پژوهی بود. میدان پژوهش، استادان مجتمع آموزش عالی زنان پلیس (کوثر) دانشگاه پلیس و تربیت افسری امام حسن مجتبی (ع) بود که مشارکت‌کننده براساس نمونه‌گیری هدفمند از نوع ملاک‌محور انتخاب شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به شکل فردی استفاده شد و با رسیدن به اصل اشباع نظری داده‌ها به پایان رسید. برای تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار اطلس تی آی استفاده شد. جهت بررسی شیوه اعتباربخشی به یافته‌ها که معادل روایی و پایایی در پژوهش‌های کمی است، در پژوهش حاضر از سه معیار بازنگری ناظران و استفاده از نظرهای تکمیلی همکاران و مصاحبه‌ی مداوم و ارتباط مستمر با مشارکت‌کننده در طول زمان حاصل شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که جلسات دروس مهارتی، از عقب دستبند زدن، سیر صعودی مهارت‌ها در دانشگاه، تأمین نظم و امنیت مردم، خشت اول، مهارت انتظامی، مهارت صف جمع کمک به افزایش نظم و انضباط گروهی، کار فرهنگی صیانتی در صف جمع، توسل به ائمه در صف جمع، مهارت بازرسی بدنی، خودرو، اماکن و دستگیری و بازداشت و بدرقه متهم، نحوه بدرقه افراد مجنون و کودکان و سرعت، احتیاط و غافل‌گیری در دستگیری متهم از تجربه‌های خدمتی احصا شده پلیس زن موفق بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به مأموریت‌های گسترده پلیسی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران باید به اهمیت مرجعیت علمی در دانشگاه‌ها، پژوهشگران باید در پژوهش‌های علوم تربیتی و علوم انتظامی به سمت روایت‌های مأموران پلیس حرکت کنیم. **کلیدواژه‌ها:** پلیس زن، پلیس موفق، تجربه خدمتی، نظام، روایت پژوهی.

دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۰

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۱۴

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: ۱۲۵-۱۵۶

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/entezam.2024.1275629.2567](https://doi.org/10.22034/entezam.2024.1275629.2567)

روح الله سالار

عضو هیأت علمی گروه علوم تربیتی دانشکده علوم و فنون منابع سازمانی دانشگاه پلیس و تربیت افسر، تهران، ایران. رایانامه:

r.salar93@gmail.com

علی زارعی

دانش‌آموخته دکتری علوم تربیتی گرایش برنامه‌ریزی درسی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران. رایانامه نویسنده مسئول:

azarei@ut.ac.ir

ناهید حسینی

عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشکده پلیس زنان دانشگاه پلیس و تربیت افسری، تهران، ایران. رایانامه. رایانامه:

n.hosseini1001@yahoo.com

استناد (APA): سالار، روح الله، زارعی، علی، و حسینی، ناهید (۱۴۰۳). روایت پژوهی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران پیرامون برنامه درسی اجرا شده مهارت‌های عمومی در دانشگاه امام حسن مجتبی (ع). نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۶(۱)، ۱۲۵-۱۵۶. شناسه دیجیتال: [10.22034/entezam.2024.1275629.2567](https://doi.org/10.22034/entezam.2024.1275629.2567)

سیاست‌های فرهنگی و اقتصادی پس از جنگ در سال‌های بازسازی، زمینه حضور زنان را در فعالیت‌های متعدد و گسترده اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی فراهم آورد، در این صورت، طبیعی است که آسیب‌ها و جرم‌های مربوط به زنان نیز بیش از پیش در جامعه پدیدار شوند، اعم از جرم‌هایی که نسبت به زنان بزه دیده صورت می‌گیرد یا جرم‌هایی که توسط زنان بزه‌کار انجام می‌پذیرد، در مقابله با این جرم‌هاست که وجود پلیس زن اهمیت و ضرورت می‌یابد. از بررسی‌ها چنین برمی‌آید که هر چند میزان جرایم زنان نسبت به مردان بسیار پائین می‌باشد، ولی روند رو به رشد جرایم زنان می‌تواند به‌عنوان یک زنگ خطر برای بحران‌های بعدی باشد. تحقیقات نشان می‌دهند که میزان جرایم زنان در جرم‌های شدید با بیش از ۱۰ درصد و در جرایم مالی بیش از ۱۳ درصد افزایش یافته است (بنی‌فاطمه و باقری‌رئوف، ۱۳۸۷، ۷). لذا با تلاش پیگیر و مداوم مسئولان امر، بالاخره در خرداد ماه ۱۳۷۷، اجازه انتظامی شدن زنان (تشکیل پلیس زن)، صادر شد و پس از بررسی جوانب در ۲۴ خرداد ۱۳۷۷، مرکز آموزش کوثر تعریف شد که در بهمن ماه ۱۳۷۸، اولین گروه افسران را پذیرش کرد و بالاخره در سال ۱۳۸۲، اولین کلانتری بانوان در مشهد افتتاح شد (زمانی بابگه‌ری، ۱۳۹۳، ۷).

به کارگیری زنان به منظور انجام مأموریت‌های اصلی فرماندهی انتظامی به لحاظ رعایت موازین شرعی و حفظ ارزش‌های اسلامی و نیز دوری کارکنان مرد از مفسده‌های اجتماعی ناشی از شغل ضروری است (دهنوی، ۱۳۹۲، ۵). با توجه به پیشرفت‌های مختلفی که جامعه جهانی در زمینه‌های گوناگون با آن روبه‌روست و پیشرفت‌های سریع تکنولوژی در ساخت‌وسازهای صنعتی، خدماتی، رفاهی که موجب رونق اقتصادی کشورهای در حال توسعه هم شده است، این جوامع به همان میزان که از رفاه عمومی در بخش‌های مختلف برخوردار شده‌اند، به مراتب بیش‌تر از سوی همین تکنولوژی در معرض تهدید و آسیب قرار داده شده‌اند. (آدینه‌وند، ۱۳۹۹، ۱۳). جامعه اسلامی ضمن نیاز شدید به ارائه خدمات انتظامی، خواهان رعایت حدود شرعی و دینی در روابط

زن و مرد است (مرادیان و کریمانی، ۱۳۸۹، ۲۳). در اکثر کشورها آنچه برای اولین بار سبب استخدام زنان در دستگاه پلیس شد، خطر افزایش جرایم جنسی و دیگر جرایمی بود که زنان و بچه‌ها درگیر آن بودند، حمایت از زنان و کودکان به عنوان یک شغل، وظیفه زنان محسوب می‌شود (هاشمی، ۱۳۸۰، ۸). با مطالعه تاریخ می‌توان حضور زنان در جامعه و مشارکت در کنار مردان را از قرن‌ها قبل مشاهده نمود، در برخی موارد همین زنان بودند که در همه عرصه‌های انقلاب نقش‌آفرین و مؤثر بوده‌اند و موجب تغییر و تحول و پیشرفت در جامعه شدند (میرمعصومی، ۱۳۹۶).

در کشور ما نیمی از جمعیت را زنان تشکیل می‌دهند که یا صالح و بهنجار هستند و نیازمند حمایت و امنیت و بهره‌مندی از خدمات فرماندهی انتظامی و یا بنا به علل و عواملی بزهکار و مجرمند که نیاز به برخورد مناسب و موجه قانونی توسط فرماندهی انتظامی با آن‌ها می‌باشد (شجاع، ۱۳۸۹، ۱۷). ماده ۱۳۷۷ قانون فرماندهی انتظامی بیان می‌دارد که فرماندهی انتظامی می‌تواند از خدمات پرسنل زن در مواردی از قبیل آزمون راهنمایی و رانندگی، بازرسی بدنی، صدور گذرنامه برای زنان، مبارزه با مفسد اجتماعی در خصوص جرایم زنان و اداره زندان‌ها استفاده نماید و اولویت در این گونه مشاغل با پرسنل انتظامی زن است (جهانگیر، ۱۳۷۹). از طرفی ضمن قبول تفاوت‌ها بین زن و مرد و بالطبع تفاوت‌های بین مشاغل آن‌ها، می‌دانیم که انسان از قابلیت‌ها و استعدادهای بالایی برخوردار است و می‌تواند با تمرین و ممارست، توان جسمی بالایی کسب کند و قدرت انجام امور سخت و دشوار را پیدا نماید، زنان می‌توانند در صورت نیاز جامعه مشاغل خاص مردان را نیز به نحو احسن انجام دهند که یکی از آن‌ها، مشاغل انتظامی است (صباغ، ۱۳۹۷، ۷).

با توجه به بررسی پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی که در دسترس بود، "روایت پژوهی یک پلیس زن مؤفق در نظام جمهوری اسلامی ایران" به طور کلی مورد بررسی قرار نگرفته است و همچنین با توجه به میدان پژوهش که دانشکده پلیس زنان (کوثر) دانشگاه پلیس است، این پژوهش می‌تواند پژوهشی منحصر به فرد باشد. همچنین با توجه به پژوهش‌های قبلی که بیش‌تر از نوع

همبستگی بوده‌اند، انجام پژوهشی به روش اکتشافی و با استفاده از روش پژوهش پدیدارشناسی لازم به نظر می‌رسد. بنابراین سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که یک پلیس زن مؤفق در نظام جمهوری اسلامی ایران چه شاخص‌هایی داشته باشد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

الف) پیشینه پژوهشی

شایگان (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «ارائه راهکارهایی برای تعادل بین کار و زندگی در کارکنان زن پلیس تهران بزرگ» به این نتیجه رسید که در حوزه راهکارهای عملی سازمان‌ها در جهت تعادل کار و زندگی، مواردی نظیر امکان نگهداری و مراقبت از فرزندان، توجه به زنان در اعزام مأموریت‌ها، پیشگیری از آسیب‌های ناشی از شغل آن‌ها، اصلاح ساختار سازمانی برای ارتقای شغلی زنان و عدم تبعیض بین زن و مرد باید مورد توجه قرار گیرد. زارعی و دهقانی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «روایت‌پژوهی تجربیات یک استاد دانشگاه در مسیر هیأت علمی شدن در دانشگاه‌های وزارت علوم و مشکلات ارتقای مرتبه علمی استادان در آموزش عالی ایران» به این نتایج رسیدند که در برخی از دانشگاه‌ها، اعضای هیأت علمی بر اساس سلیق، نگاه‌ها و دیدگاه‌های گروه آموزشی، دانشکده و دانشگاه انتخاب می‌شوند و کم‌تر به بحث صلاحیت‌ها و سوابق علمی و پژوهشی توجه می‌شود. اعضای هیأت علمی در دانشگاه برای ارتقای مرتبه علمی باید شاخص‌های پژوهشی مشخصی را دارا باشند و با توجه به سیطره نگاه کمی‌گرایانه، استادان در وضعیت سختی قرار دارند. حمایت‌خواه (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انحرافات اجتماعی زنان» به این نتیجه رسید که شبکه‌های اجتماعی مجازی، فرصت و انگیزه بیشتری را نسبت به فضای واقعی جامعه برای تخطی از هنجارهای اجتماعی برای زنان فراهم کرده است، بنابراین شبکه‌های اجتماعی مجازی نقشی اثرگذار و مستقیم در زمینه بروز انحرافات اجتماعی زنان دارند. غلام‌پور و آیتی (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان «روایت‌پژوهی ترک

تحصیل دانش‌آموز دختر روستایی» با هدف کاوش دلایل ترک تحصیل یک دانش‌آموز دختر روستایی که ترک تحصیل کرده پرداختند. عطاران، حاجی حسین‌نژاد و حیدری نقدعلی (۱۳۹۲)، در پژوهشی با عنوان «تجربه‌های دوران تحصیل و شکل‌گیری هویت حرفه‌ای معلم: پژوهشی خودمردم‌نگارانه» به روایت‌های معلمان درباره زندگی روزانه و حرفه‌ای‌شان در مدرسه، به فهم و ادراکی عمیق از چرایی تدریس و معلمی پرداختند. دیویس، لارنس، ویلسون، سویتینگ و پوت جوینر^۱ (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «تجربه زیسته افسران پلیس زن از آزار جنسی در محل کار» به یک مطالعه کیفی پرداختند. هارد^۲ (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «روایت‌پژوهی و تحلیل تصویری فیلمنامه‌های جنسی در موارد پلیسی» از سوء استفاده مبتنی بر تصویر پرداخت. این مقاله به تجزیه و تحلیل پرونده‌های پلیس می‌پردازد تا استدلال کند که سوء استفاده جنسی مبتنی بر تصویر نباید فقط برای زنانی اتفاق می‌افتد که تصویر خطرناکی از خود به اشتراک گذاشته‌اند. ویگاس، دسیلوا و هنریکس^۳ (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر کار پلیس بر همسران افسران پلیس: مطالعه کیفیت زناشویی و کیفیت زندگی» پرداختند. نتایج تحلیل واریانس یک طرفه بر کیفیت زناشویی نشان داد که از نظر سنوات ازدواج تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج آزمون t بیانگر تفاوت معنادار کیفیت زندگی از نظر سنوات ازدواج و وضعیت شغلی بود. گوتهام و جایاسودا^۴ (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان «تجارب زیسته و تحلیل ادراک و رضایت زنان پلیس از شغلشان» پرداختند. کلانتری‌ها باید برای حفظ رضایت و عملکرد زنان پلیس راهبرد مشخصی را دنبال کنند تا در درازمدت به اهداف خود دست یابند.

پژوهشی که بخواهد به روایت‌پژوهی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران بپردازد و از دید اعضای هیأت علمی دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) در این حوزه استفاده کند، پژوهشی انجام

1. Davis, Lawrence, Wilson, Sweeting, & Poate-Joyner
 2. Harder
 3. Viegas, D'Silva & Henriques
 4. Gowtham & Jayasudha

نگرفته است و این یک نوآوری محتوایی در پژوهش حاضر محسوب می‌شود. دیدگاهی که از پیشینه‌های پژوهش گرفته شده است و همچنین پژوهشی که بخوهد تجربیات خدمتی پلیس زنان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) را به صورت همه‌جانبه و باهم‌نگرانه احصا کند، انجام نشده است. همچنین بیش‌تر پژوهش‌های انجام شده کمی و پوزیتویستی است و پژوهشی که بخوهد با دید نقادانه و ژرف‌انگر و با استفاده از رویکردهای پژوهش کیفی از جمله روایت‌پژوهی انجام شود، مورد بررسی قرار نگرفته است، بنابراین دومین نوآوری پژوهش حاضر، نوآوری روشی است که از رویکردی اکتشافی استفاده شده است.

(ب) چارچوب نظری

مفهوم‌شناسی

واژه پلیس^۱ که امروزه در تمام کشورهای جهان، جنبه بین‌المللی پیدا کرده است، در اصل از کلمه پلی تی^۲ یا پلی تنی^۳ ریشه گرفته است. اصل این کلمه لاتین است و به معنای ایجاد حکومت به کار می‌رفت و بعدها با مختصری تغییر به صورت بولی تین^۴ یعنی اداره یا سازمان اداری درآمد و سرانجام به صورت واژه پلیس به معنای فعلی درآمده است (کشاوری سرکار، ۱۳۹۱). امروزه پلیس زن در ایران توانسته است با ایجاد بسترهای امنیت روانی در بین زنان و کودکان، میزان امنیت آن‌ها را ارتقا بخشد (زمانی بابگه‌ری، ۱۳۹۳). اولین زنی که در نیروی پلیس مشغول به کار شد، خانمی بود که در سال ۱۲۹۲ توسط پلیس سوئدی مؤسس تأمینات به سمت ریاست حسابداری نظمیه گمارده شد و در ادامه آن طبق سوابق موجود پذیرش و تربیت پلیس زن در ایران از سال ۱۳۴۵ به صورت درجه‌داری و از سال ۱۳۴۸ با عنوان افسری آغاز شد (میرمعصومی، ۱۳۹۶).

---

1. Police
2. Politi
3. Politeni
4. Boolean Tien

روایت پژوهی

روایت پژوهی یک نوع روش پژوهش کیفی است که به بررسی تحلیلی موضوع پژوهش پرداخته و آن را به طور عمیق و موشکافانه بررسی می‌کند. روایت پژوهی باعث درک چند بعدی می‌شود و افراد را با ابعاد مدنی، اجتماعی، فرهنگی، رفتاری، روش‌ها، هدف و انگیزه‌ها آشنا می‌کند (ابوالمعالی، ۱۳۹۱). فنون مورد استفاده در پژوهش روایت پژوهی می‌تواند شامل داستان‌ها، شرح حال‌ها، یادداشت‌های روزانه، نامه‌ها، گفت‌وگو، مصاحبه‌ها، داستان‌های خانوادگی، عکس‌ها و تجارب زندگی باشد (گلزاری و عطاران، ۱۳۹۵).

پلیس زن موفق

پلیس زن موفق می‌تواند آرامش، اطمینان، اعتماد، نظم و بالاخره امنیت همه جانبه در جامعه بانوان و به ویژه خانواده‌ها را ایجاد کند. از آن‌جا که امروزه نیمی از جمعیت کشور را زنان تشکیل می‌دهند و در تمامی عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و نظامی حضوری فعال و همه جانبه دارند، نیاز به پلیس زن موفق جهت انجام امور مربوط به زنان و اصلاح ناهنجاری‌ها و تخلفات مربوط به زنان بیش‌تر از همیشه احساس می‌شود (بختیاری، ۱۴۰۲). از جمله مأموریت‌هایی که پلیس زن موفق می‌تواند در تأمین امنیت عمومی جامعه سهم بسزایی داشته باشد به مواردی نظیر بازرسی بدنی زنان مجرم، آزمون راهنمایی و رانندگی مخصوص زنان، انگشت‌نگاری زنان، بازرسی اماکن خاص زنانه، کنترل اجتماعات در نماز جمعیه‌ها، ورزشگاه‌ها و سایر مراکز، آموزش امنیتی انتظامی در دبیرستان‌های دخترانه می‌توان اشاره کرد (نظری، ۱۳۹۹). از طرف دیگر برای حمایت از زنان آسیب‌پذیر و زنان مجرم و رسیدگی به امور آن‌ها با توجه به احساسات و عواطف زنان، پلیس زن موفق می‌تواند در جهت پاسخگویی به آن‌ها بهتر ایفای نقش نماید. از طرفی تشکیل پلیس زن توجه به مشکل اشتغال بانوان و کارآفرینی نیز محسوب می‌شود (یوسفوند، ۱۳۹۹).

تاریخچه پلیس زن

حضور زنان پلیس در کشور ما به سال‌های پیش از انقلاب اسلامی برمی‌گردد، اما اصرار رژیم پهلوی برای حضور زنان با هیأت و فرمی خاص که با فرهنگ دینی و هنجارهای اخلاقی جامعه و موازین شرعی مغایرت داشت و ابزاری جهت تقابل با دین در جامعه محسوب می‌شد (ابتهاج شیرازی، ۱۳۷۹)، این در حالی بود که وجود افسران زن در موارد ضروری احساس می‌شد. به همین دلیل پذیرش و تربیت پلیس زن در ایران، از سال ۱۳۴۵ آغاز شد. پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران، برای رعایت احکام اسلامی، تغییراتی در سیستم تربیت پلیس زن به سمت ارزشی شدن به وجود آمد (عرب عامری، ۱۳۹۷).

تا قبل از انقلاب اسلامی، دانشجویان دختر در دانشگاه هم پای مردان تربیت می‌شدند، در این دوره از نظر آموزشی، هیچ تفاوتی بین آموزش زنان و مردان وجود نداشت، به طوری که کلاس‌ها و حتی آموزش‌های دفاعی آن‌ها مشترک و فقط خوابگاه‌های آن‌ها جداگانه بود. از نظر لباس، پوشش زنان پلیس، به صورت کت و دامن و کلاه هم‌رنگ با لباس مردان پلیس بود که درجه بر روی شانه و بازوی آن‌ها نصب می‌شد. مشاغل پلیس زنان نیز با مردان پلیس مشترک بود و حتی زنان به عنوان پلیس راهنمایی و رانندگی در کنترل ترافیک و جریمه کردن افراد متخلف اشتغال داشتند (بختیاری، ۱۴۰۲). درباره حضور پلیس زن در سازمان شهربانی سابق در سال‌های پیش از انقلاب با توجه به ذهنیت متشرعان می‌توان به چند نکته اشاره کرد، سیاست‌های رژیم شاه در ایجاد زمینه حضور نمایشی و فعال زنان در صحنه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی و غیره به عنوان یکی از مظاهر مدرنیته بوده است و بحث پیشرفت واقعی زنان مطرح نبوده است. اصرار رژیم پهلوی برای حضور زنان در جامعه با هیبت و فرمی خاص بود که مشخصاً با فرهنگ دینی و هنجارهای اخلاقی مغایرت داشت. در واقع، رژیم شاه از حضور زنان به مثابه ابزاری در تقابل با دین در جامعه استفاده می‌کرد، جریان کشف حجاب و به دنبال آن، ظاهر شدن برخی از زنان با لباس و آرایش‌های فرهنگ مآبانه در محافل و مجالس در

همین راستا صورت گرفت. توده مردم مسلمان در مقابل این حضور نمایشی و ابزاری زنان، نه تنها رویکرد مثبتی نداشتند، بلکه به مقابله و مبارزه با آن دست زدند و در رأس این مبارزه هم طبعاً علمای دینی و حوزه‌های علمیه قرار داشتند.

پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران برای رعایت احکام شریعت اسلام، تغییراتی در سیستم پلیس زن صورت گرفت و چندین دوره پاسبانی و درجه‌داری برای زنان گذاشته شد. زنان در دانشگاه علوم انتظامی همگام با مردان، کلاس‌های آموزش تئوری را طی می‌کردند، ولی کلاس‌های عملی و آموزش‌های نظامی جداگانه‌ای داشتند. از نظر پوشش زنان پلیس مطابق شرع اسلام با حجاب کامل هستند. با تصویب قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۶/۷/۷، استخدام کارکنان زن فقط برای مشاغل درمانی مجاز شناخته شد. بدین صورت آموزش زنان در دانشگاه علوم انتظامی برای مشاغل انتظامی متوقف گردید و زنان در نیروی انتظامی فقط به صورت کارمند استخدام می‌شدند. این وضعیت براساس ماده ۲۰ قانون نیروی انتظامی که در تاریخ ۱۳۷۴/۶/۱۹ به تصویب رسید، بیش‌تر تثبیت شد (یوسف‌وند، ۱۳۹۹). با گذشت زمان، اجرای قانون، مشکلات و نارسایی خود را نشان داد، حداقل این‌که ضرورت سپردن کار زنان در نیروی انتظامی به پرسنل پلیس زن به اثبات رسید. بنابراین بعدها در گزارش کاری تقدیم مقام معظم رهبری شد، بخشی از مأموریت‌های فراجا که در آن نیاز شدید به خدمات انتظامی زنان احساس می‌شد، بیان شد. از جمله مأموریت‌هایی که حضور پرسنل انتظامی زنان احساس می‌شد، عبارت‌اند از در بخش راهنمایی و رانندگی، آزمون آیین‌نامه و رانندگی عملی بود و در بخش قضایی، برخورد با منکرات، هدایت و بازجویی از متهمان زن، بازدید از محل‌های اختصاصی زنان، نگهبانی از بازداشتگاه‌های زنان، دستگیری مجرمان، حفظ و کنترل اجتماعی زنان، بازرسی بدنی افراد در اماکن حساس مانند فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های راه آهن، تشخیص هویت و غیره.

پس از این گزارش، مقام معظم رهبری دستور داد موضوع در ستاد کل مورد بررسی قرار گیرد. نتیجه این که ستاد کل جلسات متعددی برای تعیین نحوه حضور، لباس، درجه، احترام گذاشتن و ارائه آموزش‌های تخصصی به بانوان تشکیل داد. در نهایت حضور زنان در پلیس در سال ۱۳۷۷ با اصلاح ماده ۲۰ قانون نیروی انتظامی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که براساس ماده ۲۰ این قانون، نیروی انتظامی می‌تواند از خدمات پرسنل زن در مواردی از قبیل بازرسی بدنی، صدور گواهینامه، مبارزه با مفاسد اجتماعی و غیره استفاده کند و بدین صورت اجازه انتظامی شدن زنان بعد از انقلاب اسلامی صادر شد. دارا بودن خصوصیات زنانگی در میان زنان پلیس، نه تنها آن‌ها را در کارشان دچار مشکل نکرده، بلکه این امر باعث شده نگاه متفاوت‌تری به وقوع جرم و جنایت داشته باشند و با دقت و نگرش بیش‌تری با مسائل برخورد کنند. زمانی که زنان پلیس برای اولین بار وارد سازمان پلیس شدند، تصور بر این بود که نقش آن‌ها با توجه به این نگرش که بین عموم مردم وجود داشت و زنان را فاقد روحیه جسمی متناسب و سازگار با شغل پلیسی می‌دانستند، محدود به چند کار زنانه محدود می‌شود، اما زنان به محض شکستن موانع عملی و قانونی موجود در سازمان‌های پلیس نشان دادند که مانند مردان قادر هستند کارهای روزانه پلیس را انجام دهند. زنان پلیس به لحاظ رفتار عاطفی که دارا هستند، خشونت کم‌تری را در مواجهه با شهروندان نشان می‌دهند و همین امر در ایجاد روابط سالم بین شهروندان و پلیس مؤثر بوده است. امروزه زنان در اکثر مأموریت‌های پلیس از قبیل کشف مواد مخدر، قاچاق کالا، انگشت‌نگاری، بررسی صحنه قتل و جسد مقتوله، تحقیقات خودکشی زنان، کنترل اماکن زنانه، کنترل ورود و خروج اتباع بیگانه و مسافری زن در مبادی ورودی و خروجی کشور و غیره حضور دارند (نظری، ۱۳۹۹).

روش پژوهش

با توجه به این که هدف اصلی در این پژوهش این بود که تجربیات زیسته خدمتی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران را مورد مطالعه

قرار دهیم، از پارادایم تفسیرگرایانه، رویکرد کیفی و روش روایت‌پژوهی از نوع شرح‌حال‌نویسی^۱ استفاده شد. در میدان پژوهش، مشارکت‌کننده ستوان یکم پلیس زن مؤفق در تجربیات دوران خدمتی بود که ۱۱ سال سابقه خدمت در فرماندهی انتظامی را دارد. انتخاب مشارکت‌کننده براساس نمونه‌گیری هدفمند^۲ از نوع ملاکی انجام شد.

ملاک‌ها و علایم پلیس زن مؤفق برای انتخاب این بود که مدرس مربوطه فرمانده گروهان دانشجویان پلیس دختر باشد، سابقه کار خدمتی در مناطق محروم کشور را داشته باشد، تعامل خوبی با پژوهشگر در طول مصاحبه برقرار کرده و در انتها اطلاعات جامع و مانعی در اختیار پژوهشگر قرار دهد که این مصاحبه به شکل فردی صورت پذیرفت و با رسیدن به اشباع داده، به پایان رسید. بدین صورت که بعد از انجام مصاحبه از مشارکت‌کننده درخواست شد که در صورت نیاز، دوباره مصاحبه انجام شود. برای تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار اطلس تی آی^۳ ورژن ۹ تحت ویندوز که یکی از نرم‌افزارهای قوی در حوزه پژوهش‌های کیفی است، استفاده شد. جهت بررسی شیوه اعتباربخشی به یافته‌ها که معادل روایی و پایایی در پژوهش‌های کمی است، در پژوهش حاضر از سه معیار بازنگری ناظران و استفاده از نظرهای تکمیلی همکاران و مصاحبه‌ی مداوم و ارتباط مستمر با مشارکت‌کننده در طول زمان حاصل شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Biographical study
2. Stratified purposeful
3. ATLAS.TI

جدول ۱: نمونه‌ای از فرایند رسیدن به مضامین پایه بر اساس بخشی از مصاحبه‌ها

کد اصلی	کد فرعی	جملات
مهارت صف جمع کمک به افزایش نظم و انضباط گروهی	تلاش جسمانی در صف جمع عملیاتی بودن درس صف جمع ارتباط ایام محرم با درس صف جمع	تو دروس صف جمع، خوب من زمانی که با بچه‌ها صف جمع کار می‌کنیم، خوب صف جمع، چون خیلی تلاش جسمی داره و آدم با فیزیکش مدام خیلی خسته می‌کنه و یه چیزی هست صف جمع اگر پا اشتباه به زمین بخوره، مثلاً به جای این که پنجه پا زمین بخوره، پاشنه پا زمین بخوره، چشم آسیب می‌بینه، به لحاظ همین مثلاً بچه‌ها وقتی صف جمع کار می‌کنن، چشمشون درد می‌گیره، دستشون درد می‌گیره، پاشون درد می‌گیره، اینگار مثلاً همه دردها سراغشون میاد، تو مثلاً دروس صف جمع ما کار می‌کردیم، یکی از اومدم گفتم که بچه‌ها خسته‌کنندست، مثلاً ما همش داریم خوب رژه می‌ریم دیگه، خوب این صف جمع چیه؟ گفتم خوب خیلی ناراحت شدم از این صحبت، به لحاظ این که چرا دانشجو باید به یه مرزی برسه که از این کلاس خسته بشه یا این کلاس رو بی‌فایده برای خودش تلقی بکنه؟ بگه به درد من نمی‌خوره، اومدم و گفتم که خوب دروس صف جمعمو از اون حالت اصولی خارجش کنم، اومدم به بچه‌ها گفتم که بچه‌ها، ایام، ایام محرمه، بیایم به کاری بکنیم که هم صف جمع باشه، هم انگیزشی باشه و هم این که شما یه چیزی یاد بگیرید، اومدم صف جمع رو تبدیل کردم به کاری که الان در سطح دانشگاه داره زیاد انجام می‌شه، تبدیل کردیم به کارازل، حرکات نمایشی، به بچه‌ها گفتم به جای این که صف جمع
کار فرهنگی صیانتی در صف جمع	انگیزشی بودن صف جمع کارازل یا حرکات نمایشی در صف جمع	
توسل به ائمه در صف جمع		

کد اصلی	کد فرعی	جملات
		برید ضربه پای چهار بزیند، بیاید رژه برید، صف جمع می‌زنید، ضربه پای چهار می‌زنید می‌ریم کلمه می‌نویسیم، کلمه مون رو که نوشتیم، وایمیستیم سرود می‌خوانیم، سرودمون رو که خواندیم، وایمیستیم رو به قبله سلام می‌دیم به امام حسین (ع)، سلام به امام حسینمون رو که دادیم، اسلحه می‌گیریم دستمون دور یا حسینی که بقیه بچه‌ها نوشتن، رژه می‌ریم، این یه تجربه‌ای بود که خیلی جواب داد تو صف جمع، یعنی بچه‌ها نه تنها صف جمعشون خیلی بهتر شد، هماهنگ‌تر شدن، اون خستگیه از بین رفت و الآن خودشون دارن پیشنهاد دهنده شدن، این مثلاً تجربه خدمتیم در زمینه صف جمع.

در پژوهش روایت‌پژوهی، همچون سایر انواع پژوهش‌های کیفی، پژوهشگر به دنبال کشف روابط علی یا پیش‌بینی حوادث و وقایع نیست. هدف پژوهشگر روایی، یافتن معنا و تفسیر تجربه‌های انسانی در تعامل با دیگران است. مانند هر پژوهش کیفی، پژوهش روایی با سؤال و مسئله آغاز می‌شود، سپس پژوهشگر به دنبال پاسخ آن سؤال‌ها می‌رود (گلزاری و عطاران، ۱۳۹۵). نوع کدگذاری در این مطالعه، کدگذاری باز بوده است.

پلیس زن مؤفق می‌گوید: به لطف و کرم خدا تا الآن تجربه‌های خوبی به دست آوردم، گاهی وقتاً آدم توی مسیری که قرار می‌گیره، می‌گه که وای چقدر سخته، چرا من اومدم، ولی ازش که می‌گذره، عبور که می‌کنی، یک روز که از اون ماجرا می‌گذره، می‌فهمی که چه انرژی‌های خوبی دریافت کردی، چه تجربه خوبی دریافت کردی و مسیر، مسیر درستی بوده، این ماییم که صبر و تحمل‌مون کمه، من دانشجوی همین دانشگاه بودم در مقطع کاردانی دانشگاه علوم انتظامی، عرضم به خدمت شما با رتبه علمی بالا، اگر درست یادم باشه، با معدل ۱۹/۴۸ از این دانشگاه فارغ‌التحصیل شدم، جزو رتبه اول دانشگاه بودم،

بعد انتقال پیدا کردم به محل سکونت، یکی دو سال که این‌جا دانشجو بودم، یکسالش رو در کار اداری داشتم، در نیروی انسانی مشغول به خدمت بودم، نزدیک به ۴ سال در پلیس اطلاعات استان اصفهان بودم، در طی مدتی که در استان اصفهان بودم، به لحاظ این‌که در شهرستان نیروی خانم یا حالا بهتر بگیم نیروی خانمی که در همه مأموریت‌ها کارایی داشته باشه، وجود نداشت، کل مأموریت‌ها بر گردنم بود و شب و روز نداشتم، خداروشکر ولی به فال نیک بود و خوب بود و بسیار راضی بودم از خدمتی که داشتم، دانشگاه الآن در خدمت شماییم، یک ساله که در دانشگاه هستم و توی قسمت دانشجویی، سال اول ارزیاب بودم و الآنم از ابتدای سال ۱۴۰۱ فرمانده گروهان دانشجوها هستم.

جلسات دروس مهارتی: از مضمون‌های پایه پرتکرار نحوه تدریس دروس مهارتی در دانشگاه پلیس بود، چنان‌که پلیس زن موفق می‌گوید: دروس مهارتی خب برمی‌گرده به این‌که ۳۲ جلسه باید تدریس بشه در مجموع، حالا تعداد ساعتش باید مثلاً هر جلسه‌ای، حول و حوش یک ساعت و نیم باید باشه، این ۳۲ جلسه، ما می‌ایم می‌گیم که همش نباید دانشجو روی این صندلی بشینه، فقط شنونده باشه، باید خودش به عنوان، حالا ما یه کارورزی داریم، در بحث دروس مهارتی کاربینی داریم، یعنی دانشجو می‌بینه و کار انجام می‌ده، کاربینی با کارورزی خیلی متفاوت، ما توی مثلاً می‌گم از این ۳۲ جلسه، حالا بخوایم اصلاً از ۲۰ نمره برای شما بگم، از ۲۰ نمره، ۸ نمرش برای دروس عملیه، ۱۲ نمرش آزمون تئوری داره، بعد دروس مهارتی، به‌خصوص مهارت‌های انتظامی که حالا بازرسی بدنی شامل حالش می‌شه و دستگیری، بازداشت، بدرقه متهم شامل حالش می‌شه، این‌ها دروسی هستند که صرف تئوری نیست و اصلاً کارآمد نیست و شما همون زمان هم که داری تئوریش رو می‌گی، طرف بنویسه، هیچ فرضیه‌ای حاصل نمی‌شه، بعد باید حتماً یک نمونه داشته باشی، یک مدل داشته باشی، انجام بدی، بعد دانشجو خودش شروع کنه به تمرین و ممارست، یک ویژگی دیگه‌ای که دروس مهارت انتظامی داره، اینه که تمام مواردی که من یا حالا هر اساتید دیگه‌ای در کلاس می‌گن، از اصول کاره، یعنی اساس و بُن کار، به لحاظ این‌که حالا مهارتیه می‌گم، من استاد یا

استاد دیگه‌ای، اصل موضوع رو می‌گیم، آقا اصلش اینه، شیوه‌نامش اینه، شما باید بتونید طرح رو اقدام کنید، این ویژگی‌ای که حالا ممتاز می‌کنه، اهمیت بهش می‌ده نسبت به سایر دروس، همینه که من در مأموریت‌های مختلف و شرایط مختلف، این تغییر می‌کنه.

خلاقیت در انجام مأموریت‌ها: از دیگر مضامین پایه در خلال صحبت‌های پلیس زن مؤفق، توجه به اصل خلاقیت در انجام مأموریت‌های فراجاست، چنان‌که پلیس زن بیان می‌کند: شما ببینید من می‌گم اصولیش اینه که یه وقتی هست یه متهم بهتون می‌خوره، چادریه، از قضا بدقلقه، به قول ما حالا می‌گیم که اذیت‌کنه، چادر منو داری از سرم برمی‌داری، شما خودت حافظ نظم و امنیت، دستبند از پشت زدی من نمی‌تونم چادر رو بگیرم، تو می‌خوای چادر منو از سرم برداری و باعث ایجاد تنش می‌شه، یعنی شما به جای این‌که بیای یه متهم رو در کمال آرامش بدرقش کنی، بابت یک جرمی که اتفاق افتاده، ممکنه با یک مدیریت غیرصحیح، با یک تدبیر غیراصولی، باعث ایجاد تنش و جرم دیگه‌ای بشی، پس اینه که درس مهارت انتظامی، اهمیتش به این جا می‌رسه، دانشجو نه تنها باید مهارت اصولی و پایه یاد بگیره، بلکه باید مدیریت ذهنی و تمرکز روانی هم یاد بگیره، بفهمه این شرایط، الان چه تکنیکی، از بین همه اون چیزهایی که یاد گرفته، گاهی وقتا نیاز نیست شما همه چیز رو بلد باشی، همین که یک ذره خلاقیت به یکی از اون تکنیک‌های پایه اضافه بکنی، مشکلات حل می‌شه، ما بارها مثلاً متهم داشتیم، تجربه خدمتی خودمو می‌گم، من نزدیک، سالی که قبل از این‌که برم سیستان و بلوچستان، با چهار سال خدمت رفتم سیستان و بلوچستان، ۴ سال خدمت عملی، یعنی به جز دو سالی که دانشکده بودم، می‌شه ۶ سال مجموعاً، توی این ۴ سالی که رفتم، نزدیک ۲۵۰ رسید متهم داشتیم، یعنی فقط متهم‌هایی که تحویل داده بودم، حالا یا به بازداشتگاه یا به زندان، غیر از اونایی که در طول دادرسی آزاد شده بودن، یعنی تحویل جایی نشده بودن، اینه که همه این‌ها مثلاً من یه بار متهم داشتم که نمی‌اومد، هر کاریش می‌کردم، بلند نمی‌شد، دستبند نمی‌شد، اصلاً چسبیده بود به تنه درخت، بلند نمی‌شد، چسبیده بود

به زمین، می‌چسبه به دیوار، بلند نمی‌شه به لحاظ مثلاً اعتراضی که می‌کنه، شما دستبندش کنی، بدرقش کنی، به زندان، حکمش رو می‌دونه باید بره زندان، یعنی شاید به شما بگم که هیچ‌کس رو در دانشکده، به من نوعی یا به همه دانشجویهای همین الآن که من خودم به عنوان مدرس دارم تدریس می‌کنم، کسی به من نگفته بود تو می‌تونی مثلاً بیای از قلقلک استفاده کنی، جزو اصول نبود، ولی من گفتم خب اصولش اینه، الآن این خانم بلند نمی‌شه، مچ دستش رو مثلاً بگیرم، دفاع شخصی بزخم، بیارم پشتش، دستبندش بکنم، خب حالا مچش آزاد نمی‌شه، خلاقیت به خرج می‌دم، قلقلکش می‌دم، یک لحظه رعه می‌گیره، اضطرار می‌گیره، بدنش آزاد می‌شه، دستش میاد پشت، دستبند می‌شه.

سیر صعودی مهارت‌ها در دانشگاه: یکی از نقاط قوت دانشگاه پلیس، سیر صعودی مهارت‌های عمومی و تخصصی برای دانشجویان پلیس زن است، مصاحبه‌های این مضمون پایه شاهی بر این مدعاست: خب دروس مهارت انتظامی که حالا داره اجرا می‌شه، اگر بخوایم مقایسه‌ای بگیریم، خیلی خوب شده، فوق‌العادست، من زمانی که خودم دانشجو بودم، همین دروس مهارت انتظامی می‌گذروندیم، درس عملی، این‌که حالا کلانتری در خود دانشگاه وجود داشته باشه، ما بریم بازدید کنیم، در اون موقعیت قرار بگیریم، حالا به اماکن تهیه بشه، ما اون‌جا بازرسی اماکن انجام بدیم، در محوطه بخوایم عملی کار انجام بدیم، نبود، خداروشکر چیزی که وجود داره، دازه دانشگاه سیر صعودی رو طی می‌کنه، در همه دروس، در درس مهارت انتظامی هم باز به همین نحوه، درکی از درس مهارت انتظامی ما داریم، مهارت انتظامی جای کار خوب داره کار می‌شه و کتاب کار به نظرم تکمیلش کرده، کتاب کاری که ما الآن تدوین شده، تهیه شده، نوشته شده، اونو تکمیلش کرده و آینده خوبی داره، مهم اینه که به شرط اینه که امکانات و تجهیزات اون قدری باشه که ما بتونیم اجرا کنیم، یعنی فضا، فضای سالم و میسری باشه.

تأمین نظم و امنیت مردم: یکی از مأموریت‌های ذاتی فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، تأمین نظم و امنیت برای مردم ایران است. پلیس زن

مؤفق در این رابطه نکات زیر را بیان می‌کند: ببینید فراجا اصلاً مأموریت ذاتیش، تأمین نظم و امنیت مردمه، یعنی شما اگر نقشه ایران رو در نظر بگیرید، از مرز به داخل، با فرماندهی انتظامی سروکار داریم، درسته، شما نظم و امنیت عمومی، چی باعث می‌شه نظم و امنیت عمومی مردم به هم بخوره؟ مختل بشه؟ سرقت، نزاع، درگیری، خیانت در امانت، حق و حق‌خوری، ارث، درسته؟ چک و چک برگشتی از مباحث حقوقی بگیرید تا مباحث کیفری و در کنارش امنیتی، وقتی این مسائل بر هم زدن نظم و امنیت کشور و آرامش شهروندان، خب کی رسیدگی می‌کنه؟ گفتیم فراجا، پس فراجا باید آمادگی مقابله داشته باشه دیگه، اگر اتفاقی می‌افته، فراجا باید سریعاً در کوتاه‌ترین زمان ممکن، واکنش نشون بده، وگرنه هرج و مرج ایجاد می‌شه، سنگ روی سنگ بند نمی‌شه، خب حالا دانشگاه علوم انتظامی، به عنوان اصلی‌ترین مرجع آموزش و فارغ‌التحصیل کردن بیش‌ترین نیروی کاری، بیش‌ترین نیروی پلیس، وظیفشه که خودشو با اتفاقاتی که در محیط بیرون به صورت واقعی و عینی داره اتفاق می‌افته، تطبیق بده، چرا؟ چون اگر دانشجویی که قراره از این دانشگاه، یکسال دیگه، چهارسال دیگه، دو سال، درجه بزنه و بره بخواد با این مثلاً عوامل برهم زدن نظم و امنیت مقابله بکنه، اگر بلد نباشه، پس اون سازمان، این همه هزینه و صرف برای چی وقفش کرده؟ پس اهمیت دروس مهارتی، برمی‌گرده به اهمیت تأمین نظم و امنیت کشور، هر چی نظم و امنیت کشور، اهمیتش بالاتر می‌ره، جرایم امنیتی ما بیش‌تر می‌شه، جرایم کیفری بیش‌تر می‌شه، آمادگی و اهمیت دانشگاه برای ارائه دروس مهارت انتظامی باید بالاتر بره، همین نفری که الآن فارغ‌التحصیل می‌شه، می‌ره محل کار، همین نفر امکان داره توی مأموریتی قرار بگیره که منجر به شهادتش بشه، در صورتی که اگر آموزه‌های علمی‌ای که این دانشگاه بهش می‌ده، مطابق با نیاز روز باشه، مطابقت داشته باشه با مأموریت‌هایی که الآن داره بیرون اتفاق می‌افته، دانشجوی ما امروز بره، فردا آسیبی براش وجود نداره، تهدیدی وجود نداره، پس اهمیت درس مهارت انتظامی برمی‌گرده به همین اهمیت تأمین نظم و

امنیت کشور که ما باید آمادگی پیدا بکنیم برای دفاع از حریم کشورمون، برای برقراری نظم و امنیت، چون تعریف اصلی وظیفه فراجا همینه.

خشت اول، مهارت انتظامی: خب اگر بخوایم به تفکیک بگیم، الآن من، دروسی که خودم الآن در حال تدریس هستم، با توجه به شغلی که داریم، الآن دروس صف جمع هستش، مهارت انتظامی، گشت انتظامی، دستگیری، بازداشت و بدرقه متهم، یه چیزی به شما بگم درخصوص دروس مهارتی، حالا صف جمع رو جداش می‌کنم، چون صف جمع زیرگروه نظامیه، یعنی دروس آئین‌نامه‌ای هستش، ولی در دروس انتظامی گروه عملیات انتظامی، این درس‌ها ما بارها سرکلاس هم به بچه‌ها می‌گیم، هم دیگه رو پوشش می‌دن، بین دانشجو در ترم عمومی، درس گشت انتظامی، مهارت انتظامی رو فاقد هر رسته‌ای باید طی کنه، درست؟ در ترم تخصصی که قرار می‌گیره، باید درس حالا دستگیری، بازداشت، بدرقه متهم رو، متناسب با رسته‌ای که داره، حالا آگاهی، انتظامی، اطلاعات، فتا طی بکنه، حالا این سه تا درس پوشش می‌ده هم دیگه رو، از همه مهم‌تر چیه؟ دانشجو اگر مهارت انتظامی رو در ترم عمومی یاد نگیره، در ترم تخصصی به مشکل برمی‌خوره، چون بنا و بیسش مشکل داره، می‌گه خشت اول گر نهد معمار کج، تا ثریا می‌رود دیوار کج، این همون خشت اول هست، پس این درس مهارت انتظامی که هم دیگه رو پوشش می‌دن.

مهارت صف‌جمع کمک به افزایش نظم و انضباط گروهی: بحث دروس صف‌جمع اهمیتش چیه؟ ببینید ما هممون انفرادی کار می‌کنیم، وقتی هم که انفرادی دارم کار می‌کنم، اگر خطایی، اشتباهی صورت بگیره، خود من آسیب می‌بینم، خود من ضرر می‌کنم، ولی در فرماندهی انتظامی کار، کار گروهیه، کار، کار انفرادی نیست، من اگر یک اشتباهی بکنم، یک خطایی ازم سر بزنه، ناخودآگاه همکارم درگیر می‌شه، ایشونم قطعاً آسیب می‌بینه، حالا درس صف جمع چه کمکی می‌کنه؟ درس صف جمع، کمک می‌کنه نظم و انضباط گروهی افزایش پیدا بکنه، شما وقتی تو درس صف جمع یاد می‌گیری همه با هم، به راست راست کنیم، ناخودآگاه همه برمی‌گردن، همه با هم دیگه رژه برید، پاتون رو بیارید بالا، همه با هم دیگه الله و اکبر بگید، این دانشجو یاد می‌گیره با

شمارش و همراه با بقیه حرکت کنه، تک نزنه به قول ما، همه پای چپ میارن بالا، یک صدا میاد، این نشونه چیه؟ این نشون دهنده کار گروهیه، ما داریم به دانشجو می‌فهمونیم که کار گروهی، وابسته به نظم و انضباط گروهیه، امنیت گروهی، وابسته به نظم و امنیت همه افراد اون گروهه، دانشجو از الآن صف جمع، بهترین چیزی که صف جمع به دانشجوها یاد می‌ده، نظم و انضباطه، این نظم و انضباط مثلاً از چی دیگه نشأت می‌گیره.

کار فرهنگی صیانتی در صف جمع: دانشجو وقتی که نظم و انضباط یاد بگیره، صف جمع کار بکنه، یاد می‌گیره مقام بزرگ‌ترش اومد، اصلاً بزرگ‌ترش اومد، ما مقام ارشدتر به لحاظ درجه‌رو نمی‌گیم، می‌گیم به لحاظ سن، وقتی می‌بینه مقام ارشدترش، بزرگ‌ترش اومد، یاد می‌گیره سلام نظامی بده، سلام نظامی می‌شه چی؟ ایست خبردار، به احترامش به ایست، به احترامش خبردار بایست، پس در کنارش داریم کار فرهنگی صیانتی هم می‌کنیم تو صف جمع، داریم به دانشجو، ادب یاد می‌دیم، می‌گیم شما همتون یاد گرفتید وقتی یه نفر رو می‌بینید، سلام کنید، حالا سلام نظامی می‌شه، ایست خبردار.

توسل به ائمه در صف جمع: از دیگه شاخص‌های پلیس زن مؤفق در فراجا، توسل در انجام مأموریت‌ها در تدریس صف جمع است، چنان‌که ستوان یکم م.ت خاطر نشان می‌سازد: ... داریم به دانشجو می‌گیم وقتی صف جمع داریم انجام می‌دیم، می‌خوایم حالا اهمیت صف جمع بگم دیگه، پس یکی شد نظم و انضباط، یکی شد رعایت ادب و احترامات، مورد بعدیش می‌شه چی؟ ارتباط با ائمه، توسل به ائمه، از چه طریق؟ من دارم به دانشجو صف جمع یاد می‌دم، می‌گم وقتی بهت می‌گم برجا، بگو یا زینب بشین، وقتی بهت می‌گم بریا، بگو یا حسین پاشو، این دانشجو حتی اگر ضعیف باشه، یه یا حسین، یه یا زینبی که می‌شنوه، یه لحظه از ذهنش اون لحظات خطوط کنه، باعث می‌شه این ذهنیتش زنده بشه، اسلام براش زنده بمونه، پس یه اهمیت دیگه‌ای که صف جمع داره، همین ائمه ما هستش، همین ذکرهاییه که ما تو نشستمون، تو بلند شدنمون، تو راه رفتن هم یاد دانشجو می‌دیم، من دانشجوم قراره برای اولین بار رژه بره، برای اولین بار، ورودی که اومدن رژه بره، خب بهشون آموزش دادیم، همه توی

خط قرار گرفتن، آماده رژه رفتن شدن، سه واحد داشتن، گفتم شما واحد اول، وقتی خواستی اولین پای چپتو زمین بزنی، شروع کنی به رژه رفتن، شما بگو یا علی، واحد دوم، وقتی خواستی اولین ضربه پاتو بزنی برای اولین رژه‌ات، بگو یا زهرا، واحد سوم، شما بگو یا زینب، چرا؟ وقتی که تموم شد، بچه‌ها کاملاً رژه‌شون رو رفتن و حالا تموم بشن اومدن باهاشون خواستیم صحبت کنیم، به دانشجو گفتم، گفتم نگاه سرسری نداشته باش یه یا علی گفتی، مثلاً رژه‌ت قشنگ‌تر بشه، صف جمع بهتری داشته باشی، چرا من بهت ذکر دادم؟ به خاطر این که در طول ۳۰ سال خدمت هر جایی گیر کردی، بگی یا علی، من روز اول به نیت تو قدم زدما، یا حضرت زهرا، من روز اول، اولین قدمم رو به نیت تو برداشتما، یا حضرت زینب، اولین پامو با اسم تو کوبوندم، خودت مراقبم باش، پس صف جمع، از این طریق، باعث می‌شه بچه‌های ما، دلشون به ائمه قرص‌تر بشه، فقط دستشون به سمت خدا و ائمه بره، این ارتباط دلیه رو قبول نکنن، اهمیته به نظر من حالا شخص من که توی مدتی که صف جمع کار کردم، به نظرم این موارد در اولویت و تعیین‌کننده هستن.

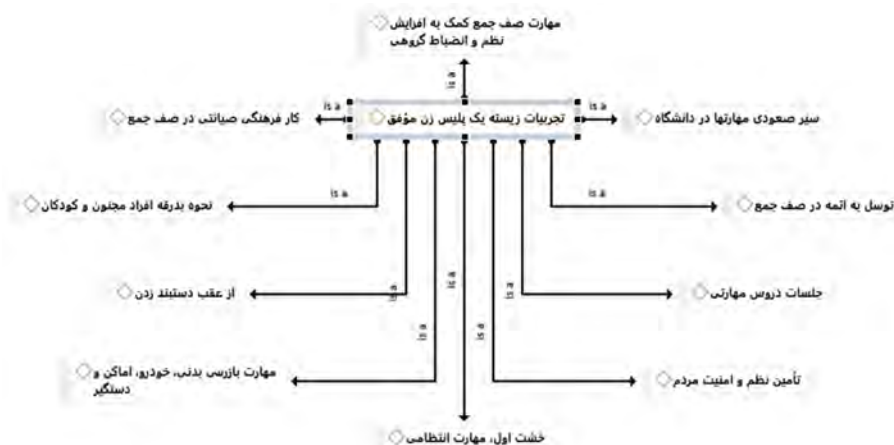
مهارت بازرسی بدنی، خودرو، اماکن و دستگیری و بازداشت و بدرقه متهم: خب بدرقه متهم، ما اول و آخرش کارمونه، من الآن بدرقه متهم یاد نگیرم، رفتم سر کار، با مشکل مواجه می‌شم، متهم بدن دست من، اگر من این‌جا آموزش نبینم، مثلاً می‌گم برای بحث مهارت انتظامی، من بخوام بدرقه متهم کنم، می‌رم کلانتری، می‌رم آگاهی، اطلاعات، هر جا که حالا حسب نیاز سازمان، آخرش که یه متهم زن رو داره، من باید طریقه برخورد با متهم رو بلد باشم، بتونم دستبندش کنم، مانع از فرار متهم بشم، بتونم حفظش کنم، نگهش دارم، مانع از آسیب‌زدن بیش‌تر به مردم بشم، پس این با دستگیری و بازداشت متهمی که آموزش می‌دم یا دارم آموزش می‌بینم، برای حفظ کیه؟ اول جون خودم، مردم، دوم جون مأمور، سوم امنیت منطقه. چرا که اگر ما توی دروس مهارتیمون به دانشجو می‌گیم، می‌گیم اهمیت دروس مهارتی و اولویت‌بندیش، اول دستگیریه، دوم حفظ متهمه، یعنی شما دستگیر کن، به شرطی که بتونی نگهش داری، سوم می‌شه بازرسی بدنی، شما اول باید بازرسی بدنیش نکنی،

ولی خدایی نکرده در حین بازرسی، آسیب بینی، غیرقابل جبران، پس دستگیری و بدرقه متهم اهمیتش می‌شه برای جلوگیری از آسیب‌های جونی، برای بحث گشت انتظامی، گشت انتظامی اهمیتش دقیقاً عکس درس دستگیری و بازداشته، ما اول گشت می‌زنیم، پیشگیری می‌کنیم، پیگیری وضعی انجام می‌دیم، وقتی حضور پلیس تو منطقه پررنگ باشه، اشرافیتش پررنگ باشه، اون حالا دزدی، سارقی یا حالا قاتلی، اشراری، بینه پلیس در کیلومتر، متر به متر حضور داره، جرأت نمی‌کنه بیاد بیرون کاری انجام بده، یا اگر خیلی خیلی شرور باشه و حاد باشه، در نطفه مأمورهای ما خفش می‌کنن، سریع قضیه رو جمعش می‌کنن، چرا؟ چون حضور پررنگ داره، چون در اون لحظه، نهایتاً می‌گم، ۵ ثانیه‌ای خودش رو می‌رسونه، پس درس گشت انتظامی به لحاظ پیشگیری و جلوگیری از رفتن بالای آمار جرایم جلوگیری می‌کنه که پس باید یاد بگیریم ما، باعث می‌شه من اگر گشت صحیحی داشته باشم، پیشگیری خوبی انجام می‌دم، آمار و جرایم کشور میاد پائین.

نحوه بدرقه افراد مجنون و کودکان: توی دروس مهارت انتظامی مثلاً موضوع دیگه‌ای که ما داریم، بحث نحوه بدرقه افراد مجنون، یا همون به اصطلاح خودمون، دیوانه، کودکان، بانوان، ما اینارو داریم به دانشجو توی دروس مهارتی یاد می‌دیم، اگر دانشجو یاد بگیره، نمی‌ره پس فردا در محل کار با یه فرد دیوانه‌ای که به ناخودآگاه سرخودش نیست، جنون داره دیگه، متوجه نمی‌شه، یه نفر رو هل داده، افتاده زمین مُرده، توی این اوضاع، دانشجوی ما نمی‌ره با اسلحه به سمت این که اسلحه‌شو بگیره، بگیره به سمتش، چون افراد مجنون، حالا من اینو بخوام به تفکیک برای شما توضیح بدم، فرد مجنون، فردیه که خیلی زود تحت‌تأثیر قرار می‌گیره، آرام می‌شه و به شدت و خیلی هم سریع عصبی می‌شه، افراد مجنون یا افرادی که حالا مواد مصرف می‌کنن، قدرت بدنی شون ده برابره، اینو باید دانشجو این‌جا یاد بگیره که تو حتی اگر قهرمان کشور هم باشی، زورت به یه آدم مجنون معتاد مثلاً توهمی که مواد زده با دوز بالا ممکنه نرسه، این مقدار اهمیتش این‌جا می‌شه که وقتی یه مجموعه‌ای یه چیزی که یاد می‌گیره، شما بچه‌ای، ما داریم دیگه، ندامتگاه‌ها،

کانون اصلاح و تربیت داریم در کشورمون دیگه، کانون اصلاح و تربیت اگر من الآن تو دروس مهارتی، طرز برخورد با متهم کودک، زیر ۱۸ سال رو یاد بگیرم، می بینم خب این حالا براساس یه غفلت، یه سهل انگاری، یه بچگی، یه خطایی انجام داده، یه جرمی انجام داده، اگر من پلیس، کار روان شناسی بلد نباشم، با این چه جوری برخورد کنم؟ کودک ۴ ساله رو دستبند بزنم، کودک ۵ ساله رو دستبند بزنم، درست این می ره کانون، اصلاح می شه ها، ولی تا آخر عمرش، این ذهنیت دستبند و برخورد پلیس رو داره، این دیگه درست نمی شه، پس اهمیت بعدیش می شه چی؟ برای اینکه تو بحث حالا افراد خاص، ما عموم مردم نمی گیم، افراد خاص یا همون زنان باشن، کودکان باشن، افراد مجنون باشن، باعث می شه که ما بیایم یه قشر از جامعه رو اصلاح کنیم، نه این که بدتر دامن بزنیم و بعد اونارو به اون جرمی که دارن، بیش تر عادت بکنن، پس کار دروس مهارتی امور اصلاحی هم انجام می ده.

سرعت، احتیاط و غافل گیری در دستگیری متهم: ما توی دستگیری متهم، اگر بخوایم حالا تو همه تجربه های خدمتیمون بگیریم چیزی که خیلی مهمه، سه تا اصل رو تو دستگیری و بدرقه متهم اگر نداشته باشی، باختی، سرعت، احتیاط، غافل گیری، میکس این سه آیتم، می شه یک دستگیری بازداشت موفق، سرعت، دستگیری، احتیاط و غافل گیری، یعنی باید در عین حالی که جانب احتیاط رو برای حفظ جون خودت داری، با یک سرعت عمل فوق العاده، بهترین غافل گیری داشته باشی نسبت به مشکلات، در بدرقه متهم، این سه آیتمه که خیلی حائز اهمیتیه و همه جا به چشم میاد.

شکل ۱: درختواره روایت پژوهی تجربیات زیسته خدمتی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران، خروجی نرم افزار اطلس تی آی

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر تلاش شد تا روایت‌های یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران بازنمایی شود. در روایت پژوهی که از عمر آن بیش از چند دهه نمی‌گذرد، نظریه‌پردازان روایت را وسیله‌ای جهت انتقال دانش و معرفت دانسته و دامنه آن را بسی گسترده‌تر از قبل تعریف کرده‌اند. این شاخه از پژوهش ادبی ناظر بر تحلیل روایت و خصوصاً اشکال و انواع راوی و مطالب دیگر است و به عنوان نظریه‌ای مدرن عمدتاً با ساختارگرایی اروپایی مرتبط است، هر چند بررسی‌های قدیمی اشکال و صنایع روایی از دوران بوطیقای ارسطو را نیز از آثار مربوط به علم روایت و روایت‌پژوهی می‌توان دانست (آقایی‌میبدی، ۱۳۹۲). چنانچه پل ریکور^۱ (۱۹۹۱) فیلسوف و ادیب برجسته فرانسوی گفته است: در جامعه‌ای که روایت مرده باشد، انسان‌ها قادر نیستند تجربیاتشان را با یکدیگر مبادله کنند. امنیت مدت‌های طولانی به گونه‌ای نظریه‌پردازی می‌شد که گویی زنان نقشی در آن ندارند. باور رایج این بود که برقراری امنیت، امری جدی و پرمخاطره می‌باشد که نیاز به قدرت بالای بدنی

1. Ricoeur

دارد و این کار فقط از عهده مردان برمی‌آید. با این حال و به رغم مقاومت برخی محافل در مقابل حضور زنان در نهادهای برقراری امنیت، در سال‌های اخیر نقش زنان در این نهادها در سراسر جهان افزایش یافته است. با این وجود و علی‌رغم همه اهمیتی که پلیس زن موفق در برقراری امنیت جامعه دارد، مسأله این است که تلاش‌های اندکی برای شناخت علل و انگیزه زنان پلیس برای پیوستن به این حرفه و نیز معضلات کاری آن‌ها صورت گرفته است و این موضوع می‌تواند اثربخشی زنان پلیس را تحت‌تأثیر قرار دهد. جلسات دروس مهارتی ۳۲ جلسه تدریس می‌شود که مباحث به صورت عملی و تئوری به فراگیر منتقل می‌شود، از عقب دستبند زدن یکی از تکنیک‌هایی است که مأموران پلیس زن بایستی برای جلوگیری از بروز مخاطرات نسبت به انجام آن واقف باشند، سیر صعودی مهارت‌ها در دانشگاه که با استفاده از تغییر رویکرد ۷۰ نظری و ۳۰ عملی به ۷۰ عملیاتی و ۳۰ نظری شاهد مهارت‌افزایی در مأموران پلیس زن هستیم، تأمین نظم و امنیت مردم، خشت اول، مهارت انتظامی، مهارت صف‌جمع کمک به افزایش نظم و انضباط گروهی، کار فرهنگی صیانتی در صف‌جمع، توسل به ائمه در صف جمع، مهارت بازرسی بدنی، خودرو، اماکن و دستگیری و بازداشت و بدرقه متهم، نحوه بدرقه افراد مجنون و کودکان و سرعت، احتیاط و غافل‌گیری در دستگیری متهم از تجارب زیسته خدمتی احصا شده پلیس زن موفق بود که این یافته‌ها با مطالعه‌های شایگان، صادقی و طراقیه (۱۳۹۹)، ویگاس، دسیلوا و هنریکس^۱ (۲۰۲۳) و گوتنهام و جایاسودا^۲ هم‌خوان با مطالعه‌های دیویس، لارنس، ویلسون، سویتینگ و پوت جویئر^۳ (۲۰۲۳) و هارد^۴ (۲۰۲۳) ناهمخوان است. به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت مرجعیت علمی در دانشگاه‌ها، ما باید در پژوهش‌های علوم تربیتی و علوم انتظامی به سمت روایت‌های مأموران پلیس حرکت کنیم. بسیاری از برنامه‌های درسی پنهان از طریق احصای این نظرات ارزشمند به فراگیران منتقل می‌شود. امروزه ما شاهد حضور پررنگ زنان در کسوت پلیس می‌باشیم،

1. Viegas, D'Silva & Henriques

2. Gowtham & Jayasudha

3. Davis, Lawrence, Wilson, Sweeting, & Poate-Joyner

4. Harder

اما این یک واقعیت است که انتخاب حرفه پلیس توسط زنان، تاریخچه‌ای طولانی ندارد و از اولین سال‌هایی که پلیس زن به استخدام فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران درآمد، تنها سیزده سال می‌گذرد. در آن زمان برخی معتقد بودند که زنان قادر نیستند همانند مردان در انجام وظایف پلیس مؤفق باشند و به دلیل مسائل جسمانی، نمی‌توانند به درستی و قاطعانه با مجرمان برخورد کنند و در مجموع جامعه نسبت به عملکرد زنان در نیروی پلیس نظر موافق نداشت، اما حضور زنان در کنار مردان در همه صحنه‌های عملیات و کلاس‌های آموزشی و مشاغل سازمانی، به تدریج موجب پذیرش آن‌ها از سوی جامعه و همکاران خود گردید. امروزه ما شاهد آن هستیم که پلیس زن، تقریباً در همه بخش‌های فرماندهی انتظامی از کلانتری‌ها گرفته تا پلیس جنایی مشغول به کار هستند. وجود پلیس زن مؤفق به عنوان بخشی از پلیس که به طور مستقیم در ارتباط با امور زنان و کودکان است، نه تنها از سوی جامعه پذیرفته شده، بلکه به عنوان یک ضرورت شرعی و اجتماعی در جامعه مطرح می‌باشد. در عین حال رشد جمعیت و جرایم ویژه زنان و کودکان، ضرورت یک واحد پلیس متشکل از نیروهای عملیاتی زن را توجیه می‌کند تا بتواند در این عرصه خدمات لازم را به جامعه ارائه دهد. لذا ضرورت دارد برای افزایش کارایی و اثربخشی زنان پلیس و اخذ تصمیمات متناسب در رابطه با آن‌ها، انجام چنین تحقیقاتی در حوزه پلیس زن مؤفق صورت گیرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۲: ابروازگان روایت پژوهی یک پلیس زن موفق در نظام جمهوری اسلامی ایران، خروجی نرم افزار اطلس تی آی

پیشنهادهای کاربردی

پیشنهادهای کاربردی برای فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

که فراهم کردن تجهیزات لازم برای زنان پلیس کشور مستقل از تجهیزات آقایان پلیس؛

که توجه به بعد معیشتی پلیس زنان در کشور با توجه به مأموریت‌های گسترده فراجا؛

که ایجاد بستر و فضای مناسب و فراهم کردن امکانات و تجهیزات برای تدریس دروس مهارتی؛

پیشنهادهای کاربردی برای مأموران پلیس زن

که استفاده مأموران پلیس زن از تکنیک‌های روان‌شناسی و مهارت‌های مدیریت هیجانات در انجام مأموریت‌ها؛

که استفاده از اصول سرعت، احتیاط و غافل‌گیری توسط مأموران پلیس زن در دستگیری متهمان خانم؛

که توجه ویژه مأموران پلیس زن در بدرقه و بازداشت کودکان و افراد مجنون؛

پیشنهادها برای دانشگاه پلیس

که توجه به بحث کاربینی در تدریس دروس مهارتی به مأموران پلیس زن؛

که استفاده از خلاقیت مأموران پلیس زن در انجام مأموریتها؛

که استفاده از کتابهای کار توسط مدرسان دروس مهارتی؛

تشکر و قدردانی

پژوهشگران از روایت‌گر پژوهش که یک پلیس زن با صبر و حوصله بالا، ساعت‌ها و به صورت متوالی مورد مصاحبه قرار گرفت و تجربیات زیسته خدمتی خود را برای خوانندگان و پژوهشگران حوزه پلیسی به اشتراک گذاشت، مراتب تشکر و قدردانی به عمل می‌آورند.

منابع

ابتهاج شیرازی، فریبا (۱۳۷۹). پلیس زن به یاری نیروی انتظامی می‌آید. نشریه پیام زن، شماره ۶، ۹۸. قابل بازیابی از:

https://payamezan.eshragh.ir/article_50820.html

ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۱). روش‌های پژوهش کیفی از نظریه تا عمل. تهران: نشر علم.

آدینه‌وند، سجاد (۱۳۹۹). نقش نهادهای نظارتی سازمان پلیس در تحقق حقوق شهروندی متهم، دانشگاه آزاد اسلامی واحد صفادشت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی.

آقایی میدی، فروغ. (۱۳۹۲). پیش‌درآمدی بر مطالعه روایت و روایت‌پژوهی، فصلنامه کهن‌نامه ادب پارسی، ۴(۲)، ۱-۱۹. قابل بازیابی از:

https://classicalit.ihcs.ac.ir/article_1008.html

بختیاری، زهرا (۱۴۰۲). بررسی حقوقی جرم‌شناسی لایحه تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده حقوق، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

بنی فاطمه، حسین و باقری‌رئوف، زینب (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی مؤثر بر شدت جرایم در بین زنان مجرم زندان. مطالعات جامعه‌شناسی، ۱(۱)، ۱-۲۱. قابل بازیابی از:

https://jss.tabriz.iau.ir/article_520918.html

جهانگیر، منصور (۱۳۷۹). مجموعه قوانین با آخرین اصلاحات، تهران: نشر دوران.

حسین‌خانی، سجاد (۱۴۰۲). چالش‌های رعایت حقوق بزه‌دیده توسط پلیس در حقوق کیفری ایران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

حسین‌زاده، نیلوفر (۱۴۰۰). بررسی ارتباط میان نیمرخ ساختاری با برخی عوامل آمادگی جسمانی در زنان پلیس، مؤسسه آموزش عالی شفق، گروه علوم ورزشی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته آسیب‌شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی.

حمایت‌خواه، مجتبی (۱۴۰۰). تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انحرافات اجتماعی زنان. فصلنامه انتظام اجتماعی، ۱۳(۱)، ۱-۲۶. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_96417.html

دهنوی، مریم (۱۳۹۲). تحلیل گستره فقهی، حقوقی بزهکاری علیه زنان در پرتو اسناد بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق و جرم‌شناسی.

زارعی، علی و دهقانی، مرضیه (۱۴۰۱). روایت پژوهی تجربیات یک استاد دانشگاه در مسیر هیأت علمی شدن در دانشگاه‌های وزارت علوم و مشکلات ارتقای مرتبه علمی استادان در آموزش عالی ایران. مجله توسعه آموزش جندی شاپور اهواز، ۱۳، (۴). قابل بازیابی از:

https://edj.ajums.ac.ir/article_169145.html

زمانی بابگه‌ری، عظیمه (۱۳۹۳). نقش و جایگاه پلیس زن در پیشگیری از جرم در نظام حقوقی ایران، دانشگاه کاشان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

سجادی، لیلیا (۱۳۹۲). مطالعه تطبیقی پاسخ‌های پلیس به خشونت علیه زنان در حقوق ایران و کانادا، دانشگاه علامه طباطبایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

شایگان، فریبا؛ صادقی، پیمان و طراقیه، محمد (۱۳۹۹). آسیب‌شناسی به‌کارگیری پلیس زن در مأموریت‌های یگان ویژه (با تأکید بر مردمیاری و کنترل اجتماعات ورزشی). دوفصلنامه علمی مطالعات پلیس زن. قابل بازیابی از:

http://ps.jrl.police.ir/article_95676.html

شایگان، فریبا (۱۴۰۲). ارائه راهکارهایی برای تعادل بین کار و زندگی در کارکنان زن پلیس تهران بزرگ. فصلنامه انتظام اجتماعی، ۱۵ (۱)، ۱-۲۶. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_۱۰۰۶۱۶.html

شجاع، نصرالله (۱۳۸۹). نقش پلیس در حمایت از زنان بزه‌دیده، دانشگاه پیام‌نور تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی.

صالحی، کیوان؛ بازگان، عباس؛ صادقی، ناهید و شکوهی‌یکتا، محسن (۱۳۹۴). بازنمایی ادراک و تجارب زیسته معلمان از آسیب‌های احتمالی ناشی از اجرای برنامه ارزشیابی توصیفی در مدارس ابتدایی. فصلنامه مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، ۵ (۹)، ۵۹-۹۹. قابل بازیابی از:

http://jresearch.sanjesh.org/article_15057.html

صباغ، علی (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین انگیزه شغلی مدیران نیروی انتظامی با نگرش به بهره‌وری سازمانی در استان سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی گرایش مدیریت تحول.

عرب عامری، هادی (۱۳۹۷). ارزیابی میدانی خشونت علیه زنان از نگاه دستگاه انتظامی در حقوق ایران و کانادا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

عطاران، محمد؛ حاجی حسین‌نژاد، غلامرضا و حیدری نقدعلی، ژیلا (۱۳۹۲). تجربه‌های دوران تحصیل و شکل‌گیری هویت حرفه‌ای معلم: پژوهشی خودمردم‌نگارانه. پژوهش‌های انسان‌شناسی ایران، ۱۳ (۱)، ۲۸-۷. قابل بازیابی از:

https://ijar.ut.ac.ir/article_50671.html

غلام‌پور، میثم و آیتی، محسن (۱۳۹۸). روایت پژوهی ترک تحصیل دانش‌آموز دختر روستایی. پژوهش‌نامه زنان، ۱۰ (۳۰)، ۴۹-۷۰. قابل بازیابی از:

https://womenstudy.ihcs.ac.ir/article_4837.html

غلامی، هادی (۱۳۹۳). بررسی جامعه‌شناختی اشتغال زنان متأهل و تأثیر آن بر ساختار خانواده (مطالعه موردی کارکنان زن متأهل شاغل در پلیس فرودگاه امام خمینی (ره))، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی.

کشاوری سرکار، الهام (۱۳۹۱). نقش پلیس زن در پیشگیری از جرایم علیه زنان و کودکان بزه‌دیده از منظر جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

کولیوند، روشنک (۱۳۹۵). پلیس ویژه زنان در قانون آئین دادرسی کیفری ایران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی.

گلزاری، زینب و عطاران، محمد (۱۳۹۵). تدریس به روش معکوس در آموزش عالی: روایت‌های یک مدرس دانشگاه، دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، ۴ (۷)، ۱۳۶-۸۱. قابل بازیابی از:

<https://cstp.khu.ac.ir/article-1-2585-fa.html>

مالک‌زاده، اصغر (۱۴۰۰). نقش نیروی انتظامی در اجرای موازین حقوق شهروندی، مؤسسه آموزش عالی آذربادگان، دانشکده علوم انسانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی.

مرادیان، محسن و کریمانی، علی‌اعظم (۱۳۸۹). نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی جمهوری اسلامی ایران و ارائه راهکارهای مناسب برای ارتقای آن، فصلنامه دانش حفاظتی و امنیتی، دفتر پژوهش‌ها ساحفا ناجا، ۵ (۱۶)، ۱۷۵-۱۶۳. قابل بازیابی از:

http://spaps.jrl.police.ir/article_91640.html

میرمعصومی، فاطمه (۱۳۹۶). کارکردها و احکام فقهی و حقوقی پلیس زن، دانشگاه قم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی.

نصراله، لیلا (۱۳۹۴). تأثیر شغل زنان پلیس در زندگی خانوادگی آنان (مورد مطالعه: زنان متأهل شاغل در فرماندهی انتظامی تهران بزرگ)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی.

نظری، داود (۱۳۹۸). عملکرد پلیس در برقراری نظم اجتماعی و ایجاد امنیت مطالعه موردی شهر رشت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر انزلی، دانشکده علوم انسانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی.

هاشمی، محمد (۱۳۸۰). نقش زنان در پلیس اروپا، دو ماهه دانشجو، شماره ۱۰ و ۱۵، ۱۱.

یوسفوند، باباکمالی (۱۳۹۹). پلیس امنیت‌مدار و نقش آن در پیشگیری اجتماعی از جرم با نگاهی به شهرگردانی متهمان، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، دانشکده قرآنی زاهدان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی.

Davis, H., Lawrence, S., Wilson, E., Sweeting, F., & Poate-Joyner, A. (2023). 'No one likes a grass' Female police officers' experience of workplace sexual harassment: A qualitative study. *International Journal of Police Science & Management*, 14613557231157185.

Gowtham, R., & Jayasudha, S. M. (2023). Perception And Satisfaction of Women Police Towards Their Job-A Study with Reference to Coimbatore District. *Journal of Survey in Fisheries Sciences*, 10(1S), 3792-3802.

Harder, S. K. (2023). Re-faced and pornified—a visual, narrative analysis of sexual scripts in police cases of image-based abuse. *The British Journal of Criminology*, 63(3), 651-667.

Ricoeur, P. (1991). *On Paul Ricoeur: narrative and interpretation*. Psychology Press.

Viegas, V., D'Silva, J., & Henriques, J. (2023). Impact of Police Work on Police Officers' Spouses: a Study of Marital Quality and Quality of Life. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 1-10.